

Мездра

Общински вестник XXI век

www.mezdra.bg

http://www.facebook.com/mezdraXXIvek

Мездра, сряда, 21 ноември - 5 декември 2012 г.

Бр. 21 (294), Година XI, Цена 0.30 лв.

В пантеона на безсмъртието

ЗАБРАВЕНИТЕ ГЕРОИ ОТ БАЛКАНСКАТА ВОЙНА

Над 250 жертви дава община Мездра пред олтара на Обединена България

Мирослав ГЕТОВ

Навярно името *Иван Минов Гетов* не ви говори нищо. Роден през 1868 г. в с. *Типченица, Врачанско*, през септември 1912 г. той е мобилизиран и зачислен на служба във 2-ра рота на 37-и пехотен *Пирински полк*, включен в състава на 1-ва пехотна *Софийска дивизия* от *Първа българска армия*. Участва като редови войник в *Лозенградската настъпателна операция*, в боевете при превземането на *Люлебургас* по време на *Люлебургаско-Бунархисарската операция* и в атаката на *Чаталджанската укрепена позиция*. Умира от раните си на *15 ноември 1912 г.* в *Източна Тракия*, при с. *Фенер (Фенеркьой), Чаталджанско*, вилает *Истанбул*. Погребан е в същото село, което се намира на брега на *Мраморно мо-*

ре, на няколко километра северно от гр. *Силиврия*. Редник *Иван М. Гетов*, моят пращад, е един от *255-мата забравени герои* от *мездренския край*, загинали за

войници и подофицери от 28-те населени места в община *Мездра*. Най-много са мобилизираните от *Люти гол - 286, Лик*

Участници в Балканската война на погребението на Цар Борис III, София, 5.IX.1943 г.

нашето национално обединение в *Балканската война 1912 - 1913 г.*

Според сведенията, които разполагаме, в *Балканската епопея* вземат участие над *3500*

- *258, Влашко село (гн. Царевец) и Типченица - по 240, а най-малко от Зли гол - 23-ма, Мездра - 47 и Брусен - 52-ма. Данните са от Анкетите за историята на селищата,*

попълнени през *1927/28 г.* от местните кметства във връзка с всенародното честване на *1000-годишнината* от *Царуването на Симеон Велики* и *50-годишния юбилей* от *Освобождението на България*. Липсва информация колко души са мобилизирани от *Боденец, Оселна, Долна и Горна Кремена*.

Преобладаващата част от воините са зачислени в *35 пех. Врачан-*

ски полк, 1 пех. Софийски полк, 37 пех. Пирински полк и 6 пех. Търновски полк. В състава на тези военни формирования те участват: в *Първата Балканска война (1912 - 1913)* в боевете при *Лозенград* и *Люлебургас*, в атаките на *Чаталджа*, в отбраната на *Беломорския бряг* в района на с. *Епиватос* и превземането на *Огринската крепост*, а в *Междусъюзническата война (1913)* се

Мисъл на броя:

"Няма по-достойна умирачка за човека, от юначната смърт на бойното поле.

Няма заслуга, по-висока от тая: да сложиш живота си за благо на родината земя."

полк. Борис ДРАНГОВ

сражават в *Пиринска, Вардарска и Егейска Македония*, както и в *Западните покрайнини*.

В двете *Балкански войни* загиват над *250 бойци* от *мездренския край*. Най-много жертви в пантеона на безсмъртието дават *Типченица - 26, Горна Кремена - 24, Люти брод - 17, Люти гол - 16, Влашко село, Долна Кремена, Лик - по 14, Върбешница и Игнатица - по 12.* Най-малко са загиналите от *Зли гол* - нито един, *Брусен - 1* и *Мездра - 2-ма*.

55-ма от тях оставят костите си при *Чаталджа, 33-ма* - при *Люлебургас, 25-ма* - при *Огрин, 13* - при *Доиран, 11* - при *Фенеркьой, 10* - при *Чорлу, 8* - при *Селиолу, 7* - при *Лозенград*.

Продължава на 4 стр.

Побратимени градове

ВИРТУАЛНА СРЕЩА МЕЗДРА - КОНОТОП

Два месеца след подписването на *Договора за сътрудничество в сферата на културата, икономиката и спорта* побратимените градове *Мездра и Конопотп*, *Сумска област (Украйна)*, осъществиха за пръв път *пряка видеоконферентна връзка* помежду си. Чрез нея бяха възкресени паметни моменти от близо половинвековните приятелски контакти между двата железопътни и административни центрове: как е поставено началото на дружеските връзки между *Мездра и Конопотп* през далечната *1966 г.*, размяната през годините на официални и културни делегации, облицоването през *1977 г.* на *Мемориалния комплекс* в *украинския град с мрамор*, дарен безвъзмездно от *гражданството на Мездра и т. н.*

В своеобразния телевизионен мост от *българска страна* се включиха кметът на *Мездра Иван Аспарухов*, председателят на *Общинския съвет Делян Дамяновски*, секретарят на *общината Нина Данколова*, "пионерите" на *дружбата между*

градовете-побратими Йордан Котов, Цветана Филипова и Цеца Павлова, майсторът-каменоделец *Манчо Манчев*, почетният председател на *Съюза на ветераните от войните Йордан Йорданов*, общественикът *Стефан Здравков* и др., а от *украинска - председателят на Градския съвет на Конопотп Василей Дзед*, зам.-кметът *Татяна Володина*, почетната гражданка на *Мездра и Конопотп Людмила Марченко*, гостувалите многократно у нас *Сергей Зинчук* и *Владислав Черненко*, председателят на *организацията на ветераните от войните и въоръжените сили*

Анатолий Радзиванович, ръководителят на *детския хор при конотопската гимназия Дмитрий Зилберщейн* и др.

По време на *дискусията* беше договорено да бъдат създадени центрове за установяване на *взаимноизгодни делови контакти* между представители на *бизнеса* от *градовете-партньори*. Отправени бяха покани за *концерти* на *разменни начала* на *самодейни състави*. Уточнена бе и тематиката на *следващия телемост*, който ще се осъществи след *нула година: образованието, културата и младите хора*.

СРЕЩА НА ВЕТЕРАНИТЕ ОТ ТАНЦОВИЯ СЪСТАВ

Идеята за провеждането на *първата по рода си вечер на танцьорите-ветерани* от *Мездра* се роди през *май т. г.*, когато *Представителният танцов ансамбъл* при *градското НЧ "Просвета"* отбеляза с *празничен концерт-спектакъл 65-годишния юбилей* от *своето създаване*. С *организаторската работа* се зае *Инициативен комитет* в състав: *Соня Русинова, Таня Гергова и Никодим Нанов*.

Така в *началото на ноември* в *ресторант "Родина"* се събраха над *120 танцьори* от *различни поколения*, като се започне от *доайните Георги Йотов, Маргарита Николова и Тинка Манчева*, които играят в *състава* още от *1965 г.*, та се стигне до *най-опитните* в *сегащния ансамбъл Георги Гелев, Тихомир Илчев, Дарина Ватова и Нели Цекова*.

Добри думи за *прощъпулника* на *това хубаво начало* заслужава *най-вече дългогодишният художествен ръководител* на *състава (1958 -*

2001) *Панталей Томов (Панко)*, който в момента, макар и на *77 години*, продължава да *предава своя-*

та безгранична любов към самодейното танцово изкуство на *децата* от *Зверино*.

Продължава на 2 стр.

Глегайте **НОВИНИТЕ**

НА **СТУДИО "МЕДИА+"**

по **ТВ "ВРАЦА"** с нов начален час!

От **1 декември**

ВСЕКИ ДЕЛНИЧЕН ДЕН ОТ 18.45

с повторение в **23.00 часа!**

ОБЩИНА МЕЗДРА С ОТЛИЧИЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

Община Мездра беше отличена с Грамота за принос в развитието на туризма в Република България в Първия национален преглед-конкурс "Общините за развитието на туризма", организиран от Националната медийна група "Парадигма" със съдействието на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма. В него се включиха 98 общини и бяха номинирани около 1000 представители на местния бизнес - инвеститори, партньори, дарители, фирми-производители, места за настаняване, заведения за хранене, атракционни, туристически обекти, работещите за съхраняване на културно-историческите традиции и занаяти, институции, НПО, транспортни и строителни фирми.

Инициативата цели да акцентира вниманието върху приноса на общините за разви-

тието на туризма в отделните региони на страната, да популяризира постигнатото от българските инвеститори, да сподели добри практики, да мотивира местната инициатива за постигане на качествен туристически продукт, с добри икономически резултати и привлечение на смяшленици за разработване на нови атрактивни туристически пакети.

Конкурсът се проведе в два свързани модула: Национален преглед "Общините за развитието на туризма" и "Най-добро сътрудничество на общината и частен партньор с принос за туризма". Община Мездра се включи в първия модул в категорията - общини над 10 000 ж., като беше оценена по 8 показателя: икономически резултати, ефективно използване на легловата база, условия за разгръщане на туристическа дейност, реализирани про-

екти, инвестиции, информационно-рекламна дейност в сферата на туризма, традиции, култура и атракции, ефективност на партньорството между общината и частния бизнес.

В крайното класиране Община Мездра зае 13-то място в своята категория с общ сбор от 39 т. Първа е Община Велинград със 76 т., следвана от Първомай с 65 и Казанлък с 62 т. След Мездра останаха общини като Етрополе, Велики Преслав, Дупница и пр. Другата общинска участник от Врачанска област в тази категория - Оряхово, е 20-та с 14 т.

Във втория модул на конкурса - "Най-добро сътрудничество на общината и частен партньор с принос за туризма", бяха номинирани 9 дружества от община Мез-

дра. В раздел "Традиции" - Сдружение "Искърско дефиле" - Зверино, в раздел "Семеен хотел" - Мотел "Долче вита", Хотел "Къщата ИВ" - Горна Бешовица и Хотел "Оазис" - Зверино, в раздел "Кухня" - Ресторант "Елит" и Бистро "Кевче", в раздел "Производител" - Цех за месопереработка - Моравица и Сладкарска работилница "Торти-Рени", в раздел "Транспорт" - фирма "Цветина".

ДВОЕН ПРАЗНИК ВЪВ ВЪРБЕШНИЦА

Двоен празник събра на 1 ноември стари и млади във Върбешница. По инициатива на НЧ "Пробуда" в една от класните стаи на закритото преди време ОУ "Христо Ботев" се състоя съвместно честване на Деня на народните будители и на 100-годишнината от Балканската война 1912 - 1913 г. По случай вековния юбилей от величавото историческо събитие секретар-библиотекаря и ръководител на детската фолклорна група при читалището Костадина Митова, за която без преувеличение можем да кажем, че е един съвременен народен будител, подреди документална изложба.

Възпоменателната проява уважиха потомци на участници във войните за национално обединение. Представена бе и мемоарната книга "Когато един живот не стига" на 88-годишния историк проф. Петър Петров, който е родом от каменогелското селище. Родолюбивото тържество завърши с поднасяне на цветя пред паметните плочи на загиналите върбешчени в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна войни.

СРЕЦА НА ВЕТЕРАНИТЕ ОТ ТАНЦОВИЯ СЪСТАВ

От 1 стр.

Три бяха кулминационните моменти в тази незабравима вечер. Първият - когато безподобният виртуоз на ударните инструменти Георги Гергов (Гого) призна на всеослушав-

ние колко много обича своята съпруга. Вторият - когато на хорото, извило се чак до небето, се хванаха всички брачни двойки, залюбиха се, докато са били в танцовата. И третият - когато на импровизираната сцена заиграха "Чорбаджийска ръченица" Мавстро Панко Томов и неговият най-добър

ученик, сегашният ръководител и хореограф на състава Мирослав Аспарухов.

"Напълниха ми душата!" и "Ех, какво нещо са българските народни танци!" - тези възклицания, неволно изтъргнаха се от Панко, може би прилягат най-точно на това, което се случи и което всички се надяват да се повтори догодина.

От мястото на събитието:
Мирослав Гетов

ПОТЪРСЕТЕ РАБОТА ЧРЕЗ БИБЛИОТЕКАТА

Библиотеката при НЧ "Просвета 1925" - Мездра участва в пилотен проект за предоставяне на иновативни електронни услуги в сферата на заетостта, осъществяван по Програма "Глобални библиотеки - България" в партньорство с Агенцията по заетостта и Бюрото по труда. Чрез него се разширяват възможностите на потребителите да се ориентират в пазара на труда.

В Информационния център (читалнята на библиотеката) редовно постъпва информация за свободните работни места в областите Враца, Видин и Монтана, предоставена от Дирекция "Регионална служба по заетост" - гр. Монтана. Списъкът със свободните работни места е на разположение на заинтересованите лица в библиотеката.

Освен това посетителите могат да ползват безплатно компютър и интернет достъп, предоставени по "Глобални библиотеки - България", а при необходимост да получат и консултация от страна на библиотекаря. Ние можем да ви помогнем, ако трябва да си напишете автобиография, мотивационно писмо или да се регистрирате в електронни сайтове за търсене на работа.

Павлина РУСЕВА -
библиотекар в НЧ "Просвета 1925"

Асоциация за развитие на алтернативен туризъм - КОРИТЕН

НЕКА ИЗБЕРЕМ УЧАСТИЕ

Марцела ГОРАНОВА

Стартираха дейностите по проекта "Let's choose participation" ("Нека изберем участие"), партньори по който са 4 общини и 4 неправителствени организации от България, Италия, Испания и Португалия. От наша

дейност върху нея бяха тема табу. Днес законодателството в повечето европейски страни (вкл. в България), гарантира правото на гражданите на достъп до тази информация, а пра-

страна това са Община Мездра и Асоциация за развитие на алтернативен туризъм - КОРИТЕН.

Целите на проекта са разработване на предложение от младите хора в борбата срещу бедността, социалното изключване и глобалните предизвикателства, свързани с околната среда и спорта, насърчаване на здравословния начин на живот; стимулиране на контактите между младежи и политици; улесняване на структуриран диалог, гарантиращ участието на младите хора в обществото и придобиване на опит в активното гражданство.

В демократичното общество хората имат право на информация и на участие във вземането на решения. Години наред състоянието на околната среда и влиянието на човешката

впителствата са глъжнели да го направят по-лесен. Участието на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда дава възможност за повече прозрачност и отчетност пред обществото на властените от нас да управляват.

Проблемите, свързани с околната среда и промените в климата, бяха дискутирани от седмоласниците в СОУ "Иван Вазов". Чрез занимателни игри и викторини те се убедиха, че ако всеки спазва елементарни правила в ежедневието си, може да предотврати глобални климатични промени в бъдеще. Освен да опазват планетата Земя, учениците научиха още един ценен урок: да отстояват своето мнение и да участват във вземането на важни за тях решения.

Футбол

ЛОКО (МЕЗДРА) - ЗОНАЛЕН ЛИДЕР

За втора поредна година футболистите на Локомотив (Мездра) оглавиха еднолично есенното класиране в Северозападната "В" група. През първия дял от шампионата те записаха 10 победи (в т. ч. 6 навън), 1 реми и нито една загуба. Така "железничарите" ще зимуват начело в подреждането на полусезона с актив от 31 точки и голова разлика 38:7. Миналата есен също бяхме първи, но с 42 т. и голово съотношение 41:9 след уникална серия от 15 поредни победи. Втори в таблицата през настоящата кампания е ФК Червен бряг с 27, а трети - Академик (Свищов) с 25 т.

С двойна цена, разбира се, бяха победите срещу преките ни конкуренти за лидерската позиция: с 0:3 като гос-

ти над Червен бряг и с 2:1 у дома над Академик (Св). Наикатегоричният си успех постигнахме срещу Трявна с 1:9, а единствената погрешна стъпка - 1:1 на собствен терен с Балкан (Белоградчик).

Голмайстор на отбора е централният нападател Петър Златков с 11 точни попадения. Негови подгласници в листата на реализаторите са офанзивният халф Иван Мишев със 7 и играещият старши треньор Иван Редовски с 6 гола. Следват: Цветан Цветанов - 4, Стоян Димов, Ивелин Йорданов и Борислав Боянов - по 2, Борис Петков, Емил Манолев и Петър Василев - по 1 + 1 автогол на Орлин Бориславов (Бо-

тев'2008 - Козлогуй).

Междувременно също за втори пореден път Локо (Мз) достигна до полуфиналите на турнира за Купата на България на Аматьорската футболна лига. В зоналния финал на Северозапада елимирахме на неутрален терен в Троян ФК Червен бряг с 2:0 (Мишев, Редовски) и напролет продължаваме напред с

победителите от останалите три зони.

В първия двубой от 1/16-финалите на турнира за Купата на България пък разгромихме на градския стадион втородивизионния Калиакра (Каварна) с 4:0 (Мишев - 2, Камен Каменов, Редовски). Срещата-реванш е на 24 ноември, а осминафиналите - на 1 и 15 декември.

Предпремиера

"ДРУГОТО ПОЛУВРЕМЕ" НА ИСКРЕН КРАСИМИРОВ

Предпремиера на първия български игрален филм за живота на футболните фенове - "Другото полувреме" ("The Other Half"), се състоя в началото на ноември в Заседателната зала на Община Мездра. Негов режисьор, сценарист и оператор е 22-годишният оператор на БНТ във Враца Искрен Красимиров, който е родом от нашия град. Той е завършил Арт колеж по екранни изкуства, а в момента е абсолютен в Нов бъл-

гарски университет. "Другото полувреме" разказва историята на група футболни фенове на "Ботев" (Враца) - един завладяващ трилъв за техните възходи и падения, житейски грами и противоречиви взаимоотношения на границата между емоциите и раззума. "Струва ли си да изтърпиш хиляди лишения, за да бъдеш винаги до любимия отбор?" - е посланието на кинолентата, чиято официална премиера ще бъде догодина в Бал-

гарски университет. Лентата е заснета след спечелено финансиране от Държавния културен институт "Културен център Двореца" - Балчик, който е съорганизатор на 10-ия Международен фестивал за късометражно кино "В Двореца", пролял се това лято в черноморския курорт. Сценарият на Искрен е един от 10-те проекта, одобрени измежду тези на 45 кандидати, участващи в престиж-

чик. Съгласно регламента "The Other Half" ще участва в конкурсната програма на следващото издание на Международния фестивал "В двореца". Главните роли във филма са поверени на артистите от Врачанския граматично-културен театър Анатоли Бенкин (Веско), Борислав Сарафанов (Кънчо) и Юлия Колова. Участват още абитуриентът от спортното училище Мартин Стаменов, студентът Светослав Дамьянов и ученикът в природоматематическата гимназия Алекс Кузманов. Музиката е дело на Христо Христов, фотограф е Люба Филипова, а художник - Цвети Андонова.

М. Гетов

Лека атлетика

МИТКО ЦЕНОВ - ПЪРВИ НА КРОСА В БУРГОС

Намирацията се в страхотна форма състезател на СК Атлет (Мездра) Митко Ценов записа поредния голям успех за българската лека атлетика. Той финишира пръв при юношите в 9th Cross Internacional de Atarueca в испанския град Бургос - първи кръг от най-престижната верига за кросове в света IAAF Cross Country Permit Event Series 2012/13.

мин., а трети се нареде преди това в телят на домакините Един Бенабу със 17:52 мин.

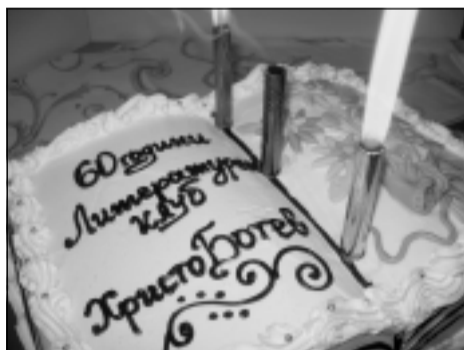
В бягането при мъжете наставникът на Митко Йоло Николов влезе в топ 50: той за 17:28 мин., изпреварвайки конкурентите си с повече от 100 м. Втори завърши ирландецът Шон Тобин с време 17:48

се класира на 44-о място от 137 стартирала, изминавайки разстоянието от 9807 м за 30:07 мин. За втора поредна

година победител стана етиопецът Имане Мерга, който е световен шампион в тази дисциплина от първенството в Пунта Умбрия 2001. Неговото време: 28:05 мин. Втори и трети са кенийците Винсет Ченкок и Емануел Бет.

Веригата IAAF Cross Country Permit Event Series 2012/13 включва 12 състезания, като следващото отново е в Испания, а последното - през март в Италия. На 9 декември Ценов и Николов ще представят България на 19-ото Европейско първенство по кроскьонтри в Будапеща.

ЛИТЕРАТУРНИЯТ КЛУБ ЧУКНА

60 ЛАЗАРНИКА

дателят на читалището Валентин Вълчев поздрави присъстващите автори от различни поколения с юбилея на клуба, като им пожела да поддържат жив огъня на будителството и да продължат художествено-творческите постижения на мездренската литературна група.

Останалите акценти в програмата бяха обзорният текст на председателката на клуба Светла Дамяновска "Трудно есе" и поетично четене на стихове от Даринка Цветкова, Рени Митева,

Калин Топалски, Надежда Нинова, Анелия Йотова и Валентин Вълчев. По случай рождения ден на литературния клуб в Читалищната библиотека беше открита документална фотоизложба "60 години литературна група в Мездра", която представя в снимки избрани прояви от дейността на творческата формация и витрина на книгите, издадени през последните две десетилетия от местните поети и белетристи.

Накрая, като на всеки рожден ден, имаше великолепна торта и приятна раздумка между литератори и самодейци. Така вълнуващо отбелязахме този празник на духовността.

Павлина РУСЕВА

В Деня на народните будители Литературен клуб "Христо Ботев" при НЧ "Пролетта 1925" - Мездра отбеляза със скромно тържество 60-годишнината от своето създаване. Празничната вечер откри Групата за стари градски песни "Мездрей", която изпълни стари шлагери и създаде хубава, задушевна атмосфера. Предсе-

Деца на Мездра

СЕВЕРИН - 3 годинки

В следващите дни рожденици са:

- Борис Вутов - бивш кмет на с. Очин гол, на 26 ноември, 64 г.
- Елена Нанова - директор "Икономика, социални дейности и заетост" в Община Мездра, на 27 ноември
- Богомилия Коцева - бивш кмет на с. Люти гол, на 27 ноември
- Наталия Христова - педагог, общински съветник, на 30 ноември

Думите отлитат, написаното остава

ОБЩЕСТВЕНА РЕДКОЛЕГИЯ: Валентин Вълчев, Владимир Джаферски, г-р Герго Цонков, Ива Милчева, Маргарита Стефанова, Павлина Русева, Рени Нинова, Светла Дамяновска, Тодорка Василева Художник-фотограф: Евгени Кучков

РЕДАКТОР: Мирослав Гетов 0885 695 506

ПОЧЕТЕН РЕДАКТОР: Кирил Раговенски

Всеки автор носи отговорност за публикациите си.

Ръкописи не се връщат. Хонорари не се изплащат. Броят е приключен редакционно в 11.30 часа на 20 ноември.

Предпечатна подготовка и печат "Алекс Принт" ЕООД - Враца

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:

Мездра, ул. „Хр. Ботев“ 27, ет. 4, Радиоцентър

e-mail: mezdra21vek@abv.bg

Издава Община Мездра и спомоществатели

ЗАБРАВЕНИТЕ ГЕРОИ ОТ БАЛКАНСКАТА ВОЙНА

От 1 стр.

Сред останалите лобни места, изписани с кървави букви в летописа на родния край, са още *Бабаески, Кадъкой, Гечкенли, Езетин, Кум Бургас, Арнауткьой, Шаркьой и Епиватос* в Източна Тракия, а така също - *Пехчево, Костурино* (Струмишко), *Берово* (Щипско), *вр. Бубляк* (Пиротско), *Цариброд, Дъсчен кладенец* (Трънско), *Горна Джумая, Петрич*, дори гръцкия о. *Трикери* в Егейско море.

Най-много убити падат в сраженията при *Люлебургас* (16 - 18 октомври 1912), *Одрин* (11 - 13 март), *Чаталджа* (11 - 18 март) и *Дойран* (22 - 23 юни 1913). Освен загиналите в боя, мнозина умирали от заразни болести: холера, коремен тиф, дизентерия и пр. Стотици са ранените, доста от които остават инвалиди за цял живот. Като напр. 52-мата типчени, които са ранени на фронта.

В знак на признателност, непосредствено след края на *Балканската* и най-вече след *Първата световна война*, в повечето селища от общината близки роднини, фронтови другари и потомци издигат паметници на загиналите във

войните. Имената на героите от нашия край са увековечени върху 17 *войнишки паметника* и 9 *паметни плочи*. Първи са тези в *Зверино, Игнатица, Ребърково* и *Старо село*, които са построени още през 1914 г. и са дело на местни майстори-каменогелци.

Повечетоobelуски с пирамидална форма са изградени в периода между двете световни войни (1919 - 1939): *Люти дол* (1919), *Горна Кремена, Елисейна* и *Типченица* (1920), *Руска бела* (1921), *Крапец* (1922), *Горна Бешовица* (1923), *Люти брод* (1925).

С особени архитектурно-художествени достоинства се отличава "военният" паметник във *Влашко село*, въздигнат през 1939 - 1940 г. по проект на известния скулптор *проф. Кирил Шиваров*, който е автор на скулптурите на Евлоги и Христо Георгиеви пред Софийския университет и на лъвската фигура на Паметника на свободата на връх Шипка.

Определени пластични качества притежава и фигура на войника с пушка от паметника в *Моравица* (1936), проектиран от арх. *Асен Живков* и изпълнен от майстора-каменогелец *Най-*

ген Тодоров от *Върбешница*, което дело е и скулптурната фигура на лъва върху войнишкия паметник във *Враца*. От това време датират па-

Войнишкият паметник в с. Царевец (1939 - 1940)

метните плочи на загиналите в *Оселна* (1937) и *Долна Кремена* (1938), а след включването на България във *Втората световна война* (1941 - 1945) такива са монтирани в още 7 села: *Брусен, Върбешница, Дърманци, Крета, Лик, Ослен Криводол* и *Цаконица* (1943).

Последният етап от монументалното увеко-

вечаване на паметта на героите от *Балканската епопея* е реализиран след промяната през 1989 г., когато бяха открити войнишките паметници в *Боденец* (1998), *Кален* (2006) и *Мездра* (2007). Единствените населени места в общината, в които липсват паметни знаци на загиналите през 1912/13, са *Елисейна, Зли дол* и *Очин дол*, ако изключим оброчния камък в м. *Арто* в землището на *Зли дол*, надписите върху който са нечетливи.

Освен имената и лоб-

Община Мездра / Балканската война 1912 - 1913 г.

Населено място	Мобилизирани	Загинали	Войнишки паметник/паметна плоча
Боденец	-	5	1998 г.
Брусен	52	1	1943 г.
Върбешница	206	12	1943 г.
Горна Бешовица	102	8	1923 г.
Горна Кремена	-	24	1920 г.
Долна Кремена	-	14	1938 г.
Дърманци	111	7	1943 г.
Елисейна	60	4	1920 г.
Зверино	102	9	1914 г.
Зли дол	23	0	-
Игнатица	190	12	1914 г.
Кален	95	8	2006 г.
Крапец	ок. 80	4	1922 г.
Крета	60	6	1943 г.
Лик	258	14	1943 г.
Люти брод	ок. 80	17	1925 г.
Люти дол	286	16	1919 г.
Мездра	47	2	2007 г.
Моравица	107	9	1936 г.
Оселна	-	6	1937 г.
Ослен Криводол	112	6	1943 г.
Очин дол	83	3	-
Ребърково	86	8	1914 г.
Руска бела	76	8	1921 г.
Старо село	150	6	1914 г.
Типченица	240	26	1920 г.
Цаконица	78	6	1943 г.
Царевец	240	14	1939/40
Общо:	2914*	255	26

Забележка: Липсват данни за броя на мобилизираните от с. *Боденец, Оселна, Долна и Горна Кремена*

ните места на героите, имената на дарителите, майсторите-каменогелци и членовете на инициативните комитети, върху паметниците на признателността към загиналите във войните са намерили място и редица послания към идните поколения с непреходно значение. Като напр. това върху белокаменнияobelуски в

Типченица:

"Сладко и приятно е да се умре за Отецеството! Скъпи другари съ тая мисъл сложиха кости във незнатни краища. Вашите тленни останки съ галеч отъ нашата почвь, но вашият дух е съ насъ. Вашият заветъ ще бъде нашъ идеалъ. Миръ на народите. Поклонъ предъ праха ви. Отъ другарите и селяните ви".

Списък на загиналите военни чинове от община Мездра в Балканската война 1912 - 1913 г.

I. Боденец

р-к Петко Монов Иванов -
ст. подоф. Тоню Тодоркиев Николов - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Христо Стаменов Петров - 03.03.1913, с. Фенер, Чаталджа
р-к Христо Стоименов Христов -
р-к Христо Стайнов Христов -

II. Брусен

мл. подоф. Лило Йотов Петков - 20.11.1912, с. Фенер, Чаталджа

III. Върбешница

р-к Георги Николов Апостолов - 29.03.1913, Чорлу, Чаталджа
фелд. Георги П. Стоянов - 12.03.1913, Одрин
р-к Дано Недков Василевски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Димитър Мишов Димитров - 24.06.1913, Дойран
р-к Динко Христов Динков - 15.03.1913, Чаталджа
кан. Иван Нинов Цоловски - 08.07.1913, Белградчик
р-к Иван Ценов Рошков - 16.07.1913, Разложко
р-к Йото Иванов Левашки - 15.11.1912, Чаталджа
р-к Курто Лаков Димитров - 12.03.1913, Одрин
ст. подоф. Тошо Недков Поптошов - 23.06.1913, Дойран
р-к Тошо Янакиев - 17.07.1913, Пехчево
р-к Трифон Тошов Колов - 15.07.1913, Пехчево

IV. Горна Бешовица

р-к Георги Ангелов -
р-к Герго Йотов -
р-к Гело Монов -
р-к Дамян Вътов - 15.07.1913, Пехчево
р-к Кътю Пешов Русиранков - 07.04.1913, Одрин
мл. подоф. Моно Тодоров -
мл. подоф. Пешо Николов -
р-к Тодор Лалов - 06.05.1913, Чорлу, Чаталджа

V. Горна Кремена

р-к Вълко Игнатов Николовски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Вълко Петков Николов - 04.11.1912, Чаталджа
р-к Вълчин Тодоров Попевски - 23.06.1913, Дойран
р-к Дамян Након Дамяновски - 23.06.1913, Дойран
р-к Златко Велков Димитров - 03.11.1912, Чаталджа
р-к Иван Митов Хайнаджийски - 17.10.1912, Люлебургас
р-к Иван Симеонов Велчовски - 25.06.1913, Дойран
р-к Иван Цолов Кръстарски - 13.03.1913, Чорлу, Чаталджа
р-к Игнат Петков Тошовски - 04.11.1912, Чаталджа
кан. Йото Кръстев Брънчовски - 21.01.1913, с. Фенер, Чаталджа
р-к Кръстю Йотов Фърцаловски - 08.07.1913, Дупница
р-к Кръстю Топалски -
р-к Лазар Томов Петков (Парешки) - 08.02.1913, Чаталджа
р-к Марин Юрданов Веслешки - 14.12.1912, Чорлу, Чаталджа
р-к Миню Йотов Милов - 27.03.1905, с. Брусен, Врачанско

р-к Митю Петров Фърцаловски - 23.06.1913, Дойран
р-к Пенко Киров Пановски - 16.03.1913, с. Арнаут кьой
р-к Симеон Йончев Новковски - 10.07.1913, вр. Султан тепе кан. Стою Митов Вълчовски - 30.7.1913, Кочериново, Дупнишко
р-к Тодор Игнатов Веслешки - 17.10.1912, Люлебургас
р-к Томо Йончев Татарски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Христо Драганов Вълчиновски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Цeko Симеонов Шантурковски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Калчо Мунов -

VI. Долна Кремена

р-к Ангел Петков Дачовски - 12.03.1913, Одрин
мл. подоф. Васил Кръстев Шунгала -, с. Каликратия, Чаталджа
мл. подоф. Вълко Попов Тошев -
мл. подоф. Вълчо Николов Минковски -, с. Чанта дере, Чаталджа
р-к Григория Томов Тупалски - 07.07.1913, вр. Букова глава, Трънско
р-к Иван Вълчов Тупалски -, Дарь дере (дн. Златоград)
ефр. Иван Николчов Куновски - 22.03.1913, Чорлу, Чаталджа
р-к Кръстю Генов Априля - 04.11.1912, Чаталджа
мл. подоф. Лако Даков Минковски -
мл. подоф. Мито Събков Након - 05.07.1913, с. Истевик, Царевоселско
р-к Тодор Николов Вълчов - 23.06.1913, с. Костурино, Струмишко
р-к Тошко Иванов Медалчов - 20.11.1912, с. Фенер, Чаталджа
р-к Цeko Вълков Дамяновски -
ст. подоф. Цоло Милов Ценовски - 19.07.1913, с. Каменишка скакавица, Кюстендилско

VII. Дърманци

р-к Гено Петков Цинцарски - 15.03.1913, с. Кум Бургас, Чаталджа
р-к Коцо Иванов Ценов - 17.11.1912, с. Фенер, Чаталджа
ефр. Нано Коцов Марков - 13.3.1913, Одрин
р-к Николчо Иванов Вълков - 15.3.1913, с. Кум Бургас, Чаталджа
бомб. Пенчо Коцов Марков - 02.04.1913, с. Синеклий, Чаталджа
р-к Петър Коцов Вълков - 09.10.1912, с. Селиолу, Лозенградско
р-к Тодор Миков Петров - 05.03.1913, с. Кадъкой, Чаталджа

VIII. Елисейна

р-к Велко Тошев Миков - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Георги Милов Конов - 16.10.10.1912, Люлебургас
р-к Дашо Немялков - 30.11.1912, с. Дермен-кьой, Чаталджа
р-к Павел Вълков Шарков - 17.10.1912, Люлебургас

IX. Зверино

р-к Вълчо Йотов Илиев - 10.08.1913, София
р-к Иван Кръстев Кацарски - 08.02.1913, Лозенград

р-к Иван Милев Христов - 12.03.1913, Одрин
р-к Йото Давидов Генов - 17.10.1912, Люлебургас
р-к Никола Петров Димитров - 17.10.1912, Люлебургас
мл. подоф. Кръстю Пенев Иванов - 26.01.1913, Шаркьой
р-к Павел Милев Христов - 17.03.1913, с. Кум Бургас, Чаталджа
р-к Павел Цанов Михов - 17.10.1912, Люлебургас
р-к Стоян Христов Цветин - 09.11.1912, с. Черкез кьой, Чаталджа

X. Зли дол

XI. Игнатица

р-к Димитър Симеонов Димитров - 14.07.1913, с. Ораново, Горнаджумайско
р-к Иван Лалчов Вутов - 1913 г., Цариград
р-к Иван Томов Ванев - 24.07.1913, София
р-к Иван Филов Величков - 17.10.1912, Люлебургас
р-к Илия Иванов Бедйов - 19.07.1913, Горна Джумая
р-к Кирко Минов Лалов - 19.07.1913, Разлог
р-к Кръстю Манов Колев - 09.10.1912, с. Гечкенли, Одрин
р-к Марин Дилов Ценов - 14.07.1913, с. Игнатица
р-к Ненчо Иванов Немялков - 20.12.1912, Чорлу, Чаталджа
р-к Прокопи Иванов Ценов - 09.10.1912, Селиолу, Лозенградско
р-к Стоян Вандов Драганов - 10.12.1912, с. Фенер, Чаталджа
р-к Юрдан Гаврилов Цонев - 09.10.1912, с. Селиолу, Лозенградско

XII. Крапец

р-к Иван Петров Орханйски - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Камен Найденов Вълчов - 21.11.1912, с. Фенер, Чаталджа
мл. подоф. Коцо Павлов Фърцолов - 17.06.1913, Царево село
р-к Мито Михалков Генчев - 23.06.1913, Дойран

XIII. Кален

р-к Вълко Денков Вълков (Цонов) - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Илия Денков Цонов - 25.10.1912, с. Баба ески, Люлебургаско
р-к Коцо Кътов Газибарски - убит неизв. кога и къде
р-к Никола Денков Цоков - 18.10.1912, Люлебургас
р-к Никола Илиев Димитров - 27.03.1905, Царево село
р-к Петко Тодоров Стипцов - 19.08.1913, София
мл. подоф. Петър Иванов Петров - 16.10.1912, Люлебургас
р-к Петър Младенов Младеновски -, Люлебургас

Забележка: Списъкът е отворен за допълнения и корекции

(Слежба)